

Логвінов П.В.
здобувач кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МЕТОДОЛОГІЯ ТА СУТНІСТЬ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ БЮДЖЕТУВАННЯ

Logvinov P.
PhD student, department of Finance
Kyiv National Economic University after Vadim Getman

THE METHODOLOGY AND THE ESSENCE OF PERFORMANCE-BASED BUDGETING

АНОТАЦІЯ. У статті обґрунтовано вибір тематики дослідження прогресивних механізмів бюджетного процесу. Описано методи наукового пізнання, що використані в роботі, як складових компонентів методологічного дослідження. Досліджено погляди науковців і нормативно-правову основу для визначення програмно-цільового методу; також приведено іншомовні дефініції, що мають широкий вжиток у науковому середовищі. Проведено етимологічний, контекстний аналіз та створено візуальну модель досліджуваної категорії. Сформульовано основні сутнісні ознаки та запропоноване власне визначення програмно-цільового методу. Окреслено вивчення передумов виникнення та розвитку програмно-цільового методу як перспективи подальших досліджень.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. Бюджетна політика, публічні фінанси, прогресивні технології бюджетного процесу, бюджетування, програмно-цільовий метод, методологія

ABSTRACT: in this article justified the choice of research themes of advanced mechanisms of the budget process. Described methods of scientific knowledge that used to work as components of methodological research. Studied the views of scientists and legal basis for the Performance-Based Budgeting. Also brought foreign-language definitions with wide consumption in the scientific community. Conducted etymologic and contextual analysis, created a visual model of the category that studying. Formulated the basic essential features and proposed own definition of program budgeting. Outlined the studying preconditions of the origin and development Performance-Based Budgeting as prospects of subsequent researches.

KEY WORDS. Fiscal policy, public finance, advanced technology of the budget process, budgeting, Performance Program Budgeting, methodology.

Мета дослідження та постановка завдань. Вибір тематики дослідження програмно-цільового методу, як прогресивної тех-

нології реалізації бюджетного процесу, викликаний тим, що бюджетна політика є ефективним інструментом державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Метою реалізації бюджетної політики держави є конкретний результат, відмінний від того, що вже існує, або такий, що сприяє поліпшенню, розвитку й підвищенню ефективності процесу, створення продукту чи надання послуг використовуючи бюджетні кошти. З метою здійснення ефективної бюджетної політики, більшість країн стали впроваджувати елементи програмно-цільового методу (ПЦМ) у бюджетному процесі. Звісно кожна країна має власну специфіку, що зумовлено особливостями економічного устрою, і мають власні назви, наприклад, управління продуктивністю або ефективністю, — проте в цілому їх можна узагальнити як методи бюджетування, орієнтовані на соціально значущий результат. Ці методи мають за мету досягнення конкретного, як правило довгострокового, результату який має реагувати на потреби суспільства.

Методологічний аналіз фокусується на критичному осмисленні та отриманні наукових результатів, що досягається за рахунок поєднання власних гіпотез і використовуваних методів наукового пізнання. Сукупність методів пізнання формує собою методологічну основу дослідження. Так методологія являє собою систематизацію і теоретичний аналіз методів, що застосовуються в галузі дослідження. Вона включає у себе теоретичний аналіз системи методів і принципів, які використовуються наукою. Методологічна основа може містити у собі окрім методів також такі елементи, як парадигми, фази, нормативно-правову основу та теоретичні моделі [1, с. 329].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для етимологічного та контекстного аналізу варто звернутися до англomовних аналогів даної категорії, звідки вона і є запозиченою. Так ПЦМ є фінансовим механізмом, похідним від аналогічного англomовного визначення, що перекладається як «заснована на продуктивності система бюджетування» (*Performance-Based Budgeting System*). Також аналогічною за змістом, проте з акцентом на програмну складову є категорія «*Program Classification for Performance-Based Budgeting*», що може бути переведено, як «програмна класифікація для заснованій на продуктивності системі бюджетування». Проте у наукових колах, як правило, використовується визначення «*Performance-Based Budgeting*», або абревіатура «*PPB*» латинськими літерами.

Наступним кроком для визначення програмно цільового методу, слід навести законодавчі визначення даної категорії в Україні.

Так згідно статті 2 Бюджетного кодексу України, приведено таке визначення: «програмно-цільовий метод у бюджетному процесі — метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу» [2].

Для якомога повного та якісного дослідження категорії ПЦМ наведемо визначення, що використовуються в наукових колах нашої держави.

Як зазначають науковці Федосов В.М., Бабич Т.С. [3, с. 10], програмно-цільове бюджетування є фінансовою технологією управління бюджетними ресурсами в коротко- та середньостроковій перспективі, яка передбачає розробку та реалізацію бюджетних програм, орієнтованих на кінцевий результат (згідно зі стратегічними цілями) із застосуванням критеріїв оцінки їх результативності та ефективності використання бюджетних коштів. Також у даному дослідженні визначено, що це не просто нова технологія калькулювання, витрат на різні види державної діяльності. Це система багатоаспектного аналітичного підходу до процесу прийняття рішень щодо бюджету в державному секторі.

Змістовним є визначення ПЦМ, що сформульоване у науково-практичному коментарі до Бюджетного кодексу України, під редакцією О.Ф. Ярошенка [4, с. 120]. Програмно-цільовий метод бюджетування є важливим інструментом управління бюджетними коштами у середньостроковій перспективі для поліпшення якості надання державних послуг, особливо в умовах обмеженості бюджетних ресурсів і необхідності ефективного й результативного використання коштів державного бюджету.

Попередні два визначення є близькими за змістом, проте важливою відмінністю, є наголос саме на короткостроковій перспективі науковцями В.М. Федосовим і Т.С. Бабич [3], оскільки теоретичний аспект ПЦМ передбачає оперативний (пере)розподіл ресурсів, виходячи з моніторингу показників виконання програми. Здійснюючи бюджетну програму на три роки (середньострокова складова) розпорядник коштів чи фінансовий орган, проводить моніторинг індикаторів виконання програми в кінці першого (чи другого) року, і може ініціювати зміни до відповідної бюджетної програми для перерозподілу коштів на залишковий період (короткострокова складова).

У навчальному посібнику під редакцією І.Ф. Щербини зазначено, що бюджетний процес за ПЦМ за своєю суттю є циклом, який починається та закінчується з визначення переліку соціаль-

них та економічних проблем і охоплює поетапне впровадження усіх заходів, необхідних для їх подолання [5, с. 14].

Слід навести лаконічне визначення отримане в ході дисертаційного дослідження Ю.І. Потеряйло. Автором запропоновано трактування програмно-цільового методу як методу управління видатками бюджету в середньостроковій перспективі, який спрямований на розробку та реалізацію бюджетних програм, орієнтованих на кінцевий результат [6].

Заслугує уваги дослідження вітчизняного науковця О. Молдована та одне із запропонованих ним характеристик програмно-цільового методу як механізму, зміст якого полягає у тому, що розпорядники бюджетних коштів отримуватимуть кошти не просто для фінансування своєї діяльності, а для досягнення конкретних результатів, зафіксованих у відповідній бюджетній програмі [7, с. 8], а щоб одержати мандат на процес мобілізації фінансових ресурсів, уряду необхідно структурувати свої видатки за бюджетними програмами, показавши парламенту той результат (бажано в кількісному вимірі), який отримає країна [8].

Цікавим є досвід Російської Федерації, де також запозичені та впроваджені (у середині 2000-х років), у рамках бюджетної реформи, прогресивні технології бюджетування (у т.ч. використання широкого спектру інструментарію ПЦМ) проте в їхньому випадку, цей метод реалізації бюджетного процесу отримав назву «бюджетування, орієнтоване на результат» або «бюджетування за результатами» [9, с. 5], скорочена аббревіатура «БОР». Даний інструмент визначається як прогресивніша — порівняно з витратним методом — методологія підготовки та виконання бюджету, де акцент переноситься з витрат на результати [9]. Суттєвим недоліком дефініції методу бюджетування у даному дослідженні є упущення механізму контролю за виконанням бюджету, як важливої складової програмно-цільового методу бюджетного процесу.

Вживаним у російських наукових працях є таке визначення ПЦМ (БОР): це метод планування, виконання та контролю за виконанням бюджету, що забезпечує розподіл бюджетних ресурсів за цілями, завданнями і функціями держави з урахуванням пріоритетів державної політики та суспільної значущості очікуваних безпосередніх і кінцевих результатів використання бюджетних коштів [10 с. 12].

Дослідження іншим російським науковцем О.В. Макашино дає визначення БОР як система організації бюджетного процесу та державного управління, при якій планування витрат здійснюється в безпосередньому зв'язку з досягнутим результатом [11, с. 4].

Вході дослідження категорії ПЦМ у російськомовних джерелах, варто звернутися до визначення, де науковцем Д.Ю. Беляєвою зазначено [12, с. 33], що БОР у фінансовому середовищі розуміється як планування видатків бюджетних ресурсів, пов'язане з визначенням конкретних цілей, очікуваних результатів, і необхідних для цього витрат, з контролем відповідності досягнутих результатів до запланованих, а також ефективності витрачених на це досягнення ресурсів. У такій інтерпретації БОР — це давно відомий метод «витрати — результати», адаптований до практики бюджетної роботи.

Наведемо основні англомовні визначення категорії ПЦМ, що мають широкий вжиток серед науковців і визначення у нормативно-правових документах. Так, згідно визначення Головного облікового управління США (*U.S. General Accounting Office*) даний метод бюджетування характеризується як концепція взаємозв'язку бюджету з інформацією про продуктивність [13]. Дане визначення є близьким до визначення бюджетування, приведену на докладі Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)¹, де ПЦМ виступає як система планування, бюджетування та оцінки, яка підкреслює зв'язок між грошима в бюджеті і очікуваними результатами. Або визначається як форма бюджету, що стосується ресурсів, котрі виділяються з вимірними результатами [14].

Іншими американськими дослідниками, Дж. М. Келі та В. Рівербанком, приведено визначення результативного бюджетування як інструменту підготовки бюджету і впровадження механізму, що зосереджений на управлінні продуктивністю та дозволяє приймати рішення про (пере)розподіл частини ресурсів виходячи з ефективності та результативності надання послуг [15].

Виходячи з досліджених поглядів науковців і наведених дефініцій ПЦМ, згідно нормативно-правових документів, можна сформулювати такі сутнісні ознаки, щодо визначення програмно-цільового методу бюджетування:

- відрізняється за ознакою призми, через яку розглянута дана категорія;
- відрізняється залежно від нормативно-правової основи щодо запровадження у різних країнах;
- відрізняється за порівняльною складовою з іншими методами бюджетного процесу.

¹ *Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD) — міжнародна організація, що об'єднує 34 найбільш економічно розвинені країни (більшість держав Європейського Союзу, США, Австралія, Швейцарія, Норвегія, Південна Корея, Японія та інші).

Цікавим відмінним елементом є характеристика програмно-цільового методу як систематизованої сукупності елементів. Так, вище наведено такі визначення ПЦМ бюджетування: як метод [2, 6, 10, 12], як методологія [9], як концепція [13], як форма бюджету [14], як інструмент [4, 15], як механізм [7], як система [3, 11, 14], як цикл [5], як процес [8], як фінансова технологія [3].

Оскільки має місце досить значне варіативне відхилення визначення програмно-цільового методу, як економічної категорії, слід скориставшись методом синтезу (врахувавши недоліки та позитивні аспекти уже наведених дефініцій), вивести та сформулювати власне визначення. Так, у жодному з досліджених визначень не зазначено, що ПЦМ-бюджетування стосується виключно витратної (видаткової) частини бюджету і не має жодного відношення до надходжень (дохідної частини) бюджету. Як відомо, бюджетний процес представляє собою план формування та використання фінансових ресурсів, а програмно-цільовий метод — це інструмент, виключно частини використання фінансових ресурсів бюджету, включаючи механізм планування видатків.

Результати досліджень. У сьогоденному науковому середовищі та практичному вжитку фінансистами єдиної термінології ПЦМ бюджетування не існує, як не існує і єдиного підходу до його впровадження та реалізації різними країнами. Крім того, в український мові деякі економічні терміни взагалі відсутні, або в них вкладається інший зміст, тому для правильного розуміння досліджено контекст¹ та етимологію² даного інструменту бюджетування.

Для вивчення категорії «програмно-цільовий метод» було використано елементи таких методів наукового пізнання:

- ідеалізації (використовується для спрощення складних систем і процесів, що дозволяє виключити з розгляду ті властивості об'єктів, які заважають зрозуміти сутність досліджуваного процесу);

- методу сходження від абстрактного до конкретного (полягає в умовному розчленовуванні об'єкта дослідження, описі його властивостей за допомогою безлічі понять і характеристик, перетворюючи в сукупність зафіксованих мисленням абстракцій, односторонніх визначень).

¹ *Контекст* (від лат. contextus — тісний зв'язок, сплетення) — відрізок, частина тексту писемної чи усної мови з закінченою думкою, який дає змогу точно встановити значення окремого слова чи виразу, що входять до його складу.

² *Етимологія* (від грецького — τοιον правда, істина і грецького — λόγος «слово, наука») — розділ знань, розділ порівняльно-історичного мовознавства, який вивчає походження слів мови; сукупність прийомів дослідження, спрямованих на з'ясування походження слова, а також сам результат цього з'ясування; науково-дослідну процедуру, спрямовану на розкриття походження слова, а також сам результат цієї процедури [16, с. 8–9].

Категорія «програмно-цільовий метод» є законодавчо закріпленою в Бюджетному кодексі України та складається з трьох взаємопов'язаних елементів «програма», «ціль», «метод». Нижче за допомогою емпіричних методів, а саме опису категорії та контекстуального аналізу, наведено визначення кожного з елементів, що слугують як складові дослідження програмно-цільового методу.

На рис. 1 за допомогою способу наукового пізнання — методу візуалізації (полягає у відображенні змісту та структури досліджуваного об'єкту в наочній формі), представлено терміни, що формують у своїй сукупності контекст категорії програмно-цільовий метод.

Рис. 1. Візуальна модель категорії програмно-цільовий метод

Джерело: розроблено автором.

Програма (від фр. «*programme*» — письмове оголошення, порядок денний) — заздалегідь затверджена (визначена) дія; передбачений хід подій у часі та порядок правил, що повинні застосуватись для проведення запланованого.

Ціль (синонім слова мета) — означає стан у майбутньому, котрий можливо змінити відносно теперішнього та варто, бажано або необхідно досягнути. Тим самим мета є бажаною кінцевою точкою процесу, як правило суб'єктивного характеру.

Метод — (від грець. «*μέθοδος*» — шлях через) — систематизована сукупність кроків, які потрібно здійснити для виконання певної задачі, досягнення мети.

Висновки та перспективи досліджень. *Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі* — середньострокова технологія

розподілу ресурсів видаткової частини бюджету відповідного рівня, на основі вимірності очікуваних результатів і можливості проведення моніторингу оперативних індикаторів для перерозподілу ресурсів у короткостроковій перспективі.

Даний фінансовий механізм розподілу коштів передбачає можливість якісного визначення пріоритетності виділення коштів. ПЦМ формує систему звітування й оцінки результатів і має на меті забезпечення прозорого механізму ухвалення рішень, що стосуються витрат бюджетних коштів.

При цьому важливо враховувати, що саме по собі бюджетування за ПЦМ не вирішує питання оптимального розподілу бюджетних ресурсів між пріоритетними напрямками, воно лише створює для цього сприятливі умови, змінюючи фокус бюджетних дебатів — переносячи акцент з щорічного «розпилювання бюджету» на досягнення кінцевих результатів, на які виділяються певні ресурси у середньостроковій перспективі. Оптимізація ж бюджетних витрат з метою досягнення максимальних соціально-значущих результатів вимагає попереднього вирішення питань політичного характеру, визначення пріоритетних цілей і завдань економічної політики, як поточних, так і на віддалену перспективу.

Для комплексного багатоаспектного дослідження методу програмно-цільового бюджетування, доцільно, використовуючи методи наукового пізнання, з'ясувати передумови виникнення та подальший розвиток досліджуваної фінансової категорії.

Література

1. Irny, S.I. and Rose, A.A. (2005) «Designing a Strategic Information Systems Planning Methodology for Malaysian Institutes of Higher Learning (isp- ipta), Issues in Information System, Volume VI, No. 1, 2005. P. 325–331. Режим доступу: http://iacis.org/iis/2005/Ishak_Alias.pdf [inEnglish]
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] — режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Сутність і проблематика бюджетування: українські реалії [Текст] / В. М. Федосов, Т.С. Бабич // Фінанси України. — 2008. — № 1. — С. 3–24.
4. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. Авторів [заг. редакція, передмова Ф.О. Ярошенка]. — К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. — 592 с.
5. Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: Навчальний посібник / [Під заг. ред. І.Ф. Щербини]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. — 2-ге видання, виправлене та доповнене — К.: Нора-Друк, 2011. — 104 с.
6. Програмно-цільовий метод управління видатками бюджету: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 [Текст] / І.Ю. Потеряйло ; Держ.

вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана». — К., 2009. — 20 с. — укр. Режим доступу: <http://www.disslib.org/prohrannotsilovyi-metod.html>

7. Реформи системи державних фінансів України: перші результати та подальші перспективи / О. О. Молдован, О. В. Шевченко, О. А. Єгорова; за ред. Я. А. Жаліла. — К. : НІСД, 2011. — 88 с. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/MOLDOVAN>

8. Дзеркало тижня. Україна №38, «Рекформа державних фінансів: заробляти навчилися, витрачати — ще ні», Олексій Молдован, 21 жовтня 2011 р. Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS/reforma_derzhavnih_finansiv_zaroblyati_navchilisya_vitrachati_sche_ni.

9. Звіт ECORYS-NEI «Бюджетирование, ориентированное на результаты: цели и принципы», Москва, 20 грудня 2002 р. 17 ст. Режим доступу: https://web.archive.org/web/20091122101637/http://www.ecorys.ru/rus/doc/act01_014.pdf [in Russian]

10. Гамукин В. Новации бюджетного процесса: бюджетирование, ориентированное на результат (рус.) // Вопросы экономики : Журнал. — М., 2005. — Т. 2. — С. 4–22 [in Russian]

11. Макашина О.В. Бюджетирование, ориентированное на результат / О.В. Макашина // Вестник ИГЭУ. — 2008. — Вып. 1. — С. 144, Ст. 1–5. Режим доступу: http://ispu.ru/files/str_23-27.pdf [in Russian]

12. Бюджетирование, ориентированное на результат, и проблема идентификации «результата» / Д. Ю. Беляева // Финансовый вестник. — 2010. — № 2. — С. 34–39. Режим доступу: <http://www.mfsk.ru/projects/ref/analit/vestnik> [in Russian]

13. US General Accounting Office, Performance Budgeting: Initial Experiences Under the Results Act in Linking Plans with Budgets, GAO/AIMD/GGD–99–67, 1999 Режим доступу: <http://www.gao.gov/assets/230/227280.pdf> [in English]

14. Public sector modernisation: governing for performance. 28th Session of the Public Management Committee 13-14 November 2003, Ch?teau de la Muette, Paris 15 p. Режим доступу: <http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&c> [in English]

15. Kelly, Janet M., and William C. Rivenbark, 2003. Performance Budgeting for State and Local Government. Armonk, NY: M.E. Sharpe. Режим доступу: <http://sogpubs.unc.edu/electronicversions/pg/pgwin04/article3.pdf?> [in English]

16. Этимология: учебное пособие / Л. А. Введенская, Н. П. Колесников. — Ростов н/Д.: Феникс, 2008. — С. 338 [in Russian]

Reference

1. Irny, S.I. and Rose, A.A. (2005) «Designing a Strategic Information Systems Planning Methodology for Malaysian Institutes of Higher Learning (isp- ipt), Issues in Information System, Volume VI, No. 1, 2005. P. 325–331 Access: http://iacis.org/iis/2005/Ishak_Alias.pdf [in English]

2. The Budget Code of Ukraine from 08.07.2010 № 2456-VI [Electronic resource] — Access :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/-2456-17> [in Ukrainian]
3. The essence and problematic of budgeting: Ukrainian realities / V. M. Fedosov, T. S. Babych // *Finansy Ukrayiny*. — 2008. — № 1. — P. 3–23 [in Ukrainian]
4. Scientific and practical commentary to the Budget Code of Ukraine / group of authors [Edited, preface F.Yaroshenka]. — K.: Zovnishnya torhivlya; UDUFMT, 2010. — 592 p. [in Ukrainian]
5. Planning local budgets based on program budgeting method: Manual / [edited I.Scherbyny]; IBSEER Project «Municipal Finance Strengthening Initiative», USAID. — 2nd edition, revised and enlarged — K.: Nora-Press, 2011 — 104 p. [in Ukrainian]
6. Program Budgeting budget expenditure management: Abstract of Candidate's Dissertations were economic sciences: 08.00.08 [Text] / I. Poteryaylo; State Higher Educational Institution «Kyiv National Economic University named after V. Hetman». — K., 2009 — 20 p. Mode of access: <http://http://www.disslib.org/prohramno-tsilovy-metod.html> [in Ukrainian]
7. Reform of public finances Ukraine: first results and future prospects / O. Moldovan, A. Shevchenko, A. Egorova — K Nishi, 2011 — 88 p. Access: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/MOLDOVAN> [in Ukrainian]
8. Dzerkalo tyzhnya. Ukrayina #38, «Reforma derzhavnyx finansiv: zaroblyaty navchylsya, vytrachaty — shhe ni», Oleksij Moldovan, October 21, 2011 Access: http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS/reforma_derzhavnih_f finansiv_zaroblyati_navchilisya_vitrachati_sche_ni [in Ukrainian]
9. Report ECORYS-NEI «Budgeting for Results: Objectives and Principles», Moscow, 20 December 2002 17 p. Mode Access: https://web.archive.org/web/20091122101637/http://www.ecorys.ru/rus/doc/act01_014.pdf [in Russian]
10. Gamukin B. Innovations budget process: Budgeting for Results (rus). // *Voprosy ekonomiki: Journal*. — M., 2005 — T. 2. — S. 4–22 [in Russian]
11. Makashina, O.V. Byudzhetrovaniye, oriyentirovannoye na rezultat / O.V. Makashina // *Vestnik IGEU*. — 2008. — 1. — p.144. pp. 1-5. Mode Access: http://ispu.ru/files/str._23-27.pdf [in Russian]
12. Byudzhetrovaniye, oriyentirovannoye na rezultat, i problema identifikatsii «rezultata» / D. Belyayeva // *Finansovyy vestnik*. — 2010. — № 2. — P. 34–39. Mode Access: <http://www.mfsk.ru/projects/ref/analit/ vestnik> [in Russian]
13. US General Accounting Office, Performance Budgeting: Initial Experiences Under the Results Act in Linking Plans with Budgets, GAO/AIMD/GGD-99-67, 1999 Mode Access: <http://www.gao.gov/assets/230/227280.pdf> [in English]
14. Public sector modernisation: governing for performance. 28th Session of the Public Management Committee 13-14 November 2003, Ch?teau de la Muette, Paris 15 p. Mode Access: <http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&c> [in English]

15. Kelly, Janet M., and William C. Rivenbark, 2003. Performance Budgeting for State and Local Government. Armonk, NY: M.E. Sharpe. Mode Access: [http://sogpubs.unc.edu/electronicversions/pg/pgwin04/article3.pdf? \[inEnglish\]](http://sogpubs.unc.edu/electronicversions/pg/pgwin04/article3.pdf? [inEnglish])

16. Etimologiya: uchebnoye posobiye / L. A. Vvedenskaya, N. P. Kolesnikov. — Rostov n/d: Feniks, 2008. — p.338 [inRussian]

Фурман В.М.

д.е.н., професор кафедри фінансів та кредиту
ДВНЗ «Міжгалузева академія управління»

ЯК ВРЯТУВАТИ ГРИВНЮ

Furman V.M.

Doctor of science, professor

HOW TO SAVE HRYVNYA

АНОТАЦІЯ. Проаналізовано проблеми вільного курсоутворення та девальвації гривні. Запропоновано механізми стабілізації ситуації на валютному ринку в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: валютний курс, банки, рефінансування, депозити, інфляційне таргетування, валютний коридор.

ANNOTATION. The problems of free rate formation and devaluation of hryvnya are analyzed in the given paper. The mechanisms as for the stabilization of the situation of a foreign exchange market in Ukraine are offered here.

KEY WORDS: exchange rate, banks, refunding, deposits, inflation targeting, currency corridor.

Більше 100 % девальвації курсу національної валюти за 2014 рік — такий результат запровадження політики ринкового курсоутворення в Україні. Ми всі розуміємо, що валютних резервів немає у достатній кількості, економічна та політична криза в країні, війна і т.д. Тому падіння курсу невідворотне. Але те, що відбулося на валютному ринку в 2014 році, є загрозою національній безпеці, банківській системі (проблеми ліквідності, капіталізації, які вже сьогодні вимірюються десятками мільярдів гривень) та населенню України. Більше того, ми не знаємо, що буде з гривнею в 2015 році. Якщо нічого не зміниться, є всі підстави прогнозувати, що ми можемо повторити сумний досвід минулого року.

Жертвами валютної кризи є усі українці, суб'єкти господарювання, банки, сама держава. Ми всі платимо за рахунок своїх до-